

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl soudcem Mgr. Janem Šmakalem ve věci

žalobce: M. R. A. H.

proti
žalované: Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje, sídlem Nádražní 2437/2, Plzeň,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. KRPP-171975-9/ČJ-2023-030022 ze dne 1. 12. 2023,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. V souzené věci soud řešil do značné míry nešťastný případ zajištění cizince, který na území České republiky dostal náhodou. Žalobce je (bývalým) žadatelem o mezinárodní ochranu ve Spolkové republice Německo, kde dlouhodobě pobývá. Do České republiky se dostal tak, že v rámci své vnitrostátní cesty po Bavorsku usnul v mezinárodním vlaku (s ohledem na čas pravděpodobně EC 363 Západní expres; München Hbf – Praha hl. n) a probudil se na hlavním nádraží v Plzni, kde kontaktoval ostrahu, a ta následně cizineckou policii.

2. Žalobce byl proto dne 30. 11. 2023 kontrolován hlídkou Policie České republiky na hlavním nádraží v Plzni. Předložil povolení k pobytu vydané Spolkovou republikou Německo s vyznačeným koncem platnosti dne 4. 8. 2023. Na základě lustrace v cizineckém informačním systému policie nezjistila, že by žalobce měl v České republice jakékoliv platné oprávnění k pobytu. Následně byly žalobci sejmuty otisky prstů, přičemž bylo zjištěno, že žalobce je v databázi veden jako žadatel o mezinárodní ochranu v Německu.

I. Řízení před správním orgánem

3. Žalovaná naříkaným rozhodnutím žalobce zajistila za účelem předání do Německa podle § 129 odst. 1 a 3 zákona o pobytu cizinců na území ČR. Dospěla totiž k závěru, že je dáno vážné nebezpečí útěku žalobce, protože žalobce pobýval dne 30. 11. 2023 na území ČR neoprávněně, na území ČR byl poprvé, neměl zde kde pobývat, a zároveň neměl platný cestovní doklad, tudíž nemohl cestovat mezi státy EU. Možnost uložení zvláštních opatření podle § 123b zákona o pobytu cizinců žalovaná vyloučila.

II. Řízení před soudem

4. Proti rozhodnutí žalované o zajištění žalobce brojil žalobou. V ní namítl, že je přeživším mučení a uživatelem léků na psychická onemocnění, což z něho dělá zranitelnou osobu. Žalobce v podaném vysvětlení jednoznačně naznačil, že by mohl být zranitelnou osobou. Žalovaný to však nijak ve svém rozhodnutí nezohlednil. Zákon o pobytu cizinců výslovně se zranitelností nepracuje, nicméně zákon o azylu ano. Zranitelnost cizince by však neměla být posuzována podle toho, na základě kterého zákona je cizinec zajištěn. Povinnost zohledňovat zranitelnost přitom vyplývá z unijního práva, včetně judikatury Evropského soudu pro lidská práva. Správní soudy se rovněž zabývaly zranitelností osob zajištěných dle zákona o pobytu cizinců. Dále žalobce namítl, že žalovaná nedostatečně zohlednila konkrétní případ žalobce. Žalobce neměl v úmysl vstoupit na území České republiky. Jel vlakem z Řezna do Kouby navštívit kamaráda, přičemž usnul a vzbudil se až v Plzni. Neměl nikdy v úmyslu Německo, kde má vytvořené veškeré zázemí, opustit. Žalobce se chtěl do Německa vrátit, což uvedl i v řízení před žalovanou. Žalovaná však neuložila zvláštní opatření s tím, že není záruka, že žalobce vycestuje zpět do Německa.
5. Žalovaná považovala žalobu za nedůvodnou. Žalobce byl odvezen na psychiatrické vyšetření do Fakultní nemocnice Plzeň a z lékařské zprávy nevyplývá, že by nebyl schopen pobývat v zařízení pro zajištění cizinců. V zařízení mu je navíc poskytnuta lékařská i psychologická péče. Z ničeho tak nevyplývá, že by žalobce trpěl vážnými depresemi či úzkostmi a že by v Íránu byl fakticky podroben mučení. Žalovaný přistoupil k zajištění žalobce, neboť pro to byly splněny zákonné podmínky. Dne 21. 12. 2023 žalovaná obdržela informaci od oddělení Dublinského střediska Ministerstva vnitra, že k posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany by měla být příslušná Itálie, nikoliv Německo. V této souvislosti oddělení Dublinského střediska požádalo o ponechání žalobce v zařízení. Závěrem žalovaná uvedla, že pro uložení zvláštních opatření nesplnil žalobce zákonné podmínky.
6. V návaznosti na vyjádření žalované žalobce uvedl, že byl zajištěn za účelem předání do Německa, jelikož zanikl důvod pro jeho zajištění, měl být bezodkladně propuštěn. Rovněž měla být využita alternativa zajištění v podobě ubytování v pobytovém středisku Správy uprchlických zařízení.

III. Procesní úvahy soudu

Rozsah přezkumu

7. Podle závěrů rozsudku Soudního dvora EU ve věcech C-704/20 a C-39/21 *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* ze dne 8. 11. 2022 se krajský soud nemůže omezit na přezkum zákonnosti rozhodnutí o zajištění v mezích žalobních bodů. Musí přihlížet i k vadám a nezákonnostem rozhodnutí, které zjistí sám, bez ohledu na námitky uplatněné žalobcem.
8. To však neznamená, že by se v řízení uplatňovala vyšetřovací zásada. Tímto směrem totiž Soudní dvůr EU své závěry neformuloval: podle něj musí být krajský soud *schopen zjistit* si jakoukoliv jinou skutečnost relevantní pro rozhodnutí *v případě, že to považuje za nutné* („must be able to consider ... should it so deem necessary“, „muss in der Lage sein ... falls sie dies für erforderlich hält“; odst. 87 rozsudku). Krajský soud musí přihlédnout *ke všem okolnostem, zejména skutkovým, které mu byly předloženy, jak jsou doplněny nebo objasněny* v rámci procesních opatření, která považuje za nezbytné přijmout na základě svého vnitrostátního práva, a *na základě těchto okolností* případně uplatnit nesplnění podmínky zákonnosti plynoucí z unijního práva, i když toto nesplnění nebylo uplatněno dotyčnou osobou“ („must take into consideration all the elements ... brought to its knowledge, as supplemented or clarified in the context of procedural measures ... and, on the basis of these elements“, „sämtliche ihr zur Kenntnis gebrachten ... Umstände berücksichtigen, wie sie im Rahmen von Prozessmaßnahmen ergänzt oder aufgeklärt werden, ... und anhand dieser Umstände“; odst. 88 rozsudku).
9. Těmto závěrům Soudního dvora je třeba rozumět v tom smyslu, že krajský soud není vázán žalobními body (výjimka z § 75 odst. 2 s. ř. s.) a nad jejich rámec zohlední skutkové a právní otázky, které v řízení *vyšly najevo*. To jsou otázky, které vyplynuly z obsahu spisu, popřípadě z průběhu řízení, byť třeba na základě aktivity soudu. Oproti tomu soud není oprávněn bez omezení vyhledávat a ověřovat každý možný důvod nezákonnosti a verifikovat každou jednotlivou rozhodnou otázku. Přezkumná povaha řízení a zásadní uplatnění projednací zásady vyplývající z použitelného vnitrostátního práva stále (ještě) odpovídají požadavkům Soudního dvora.
10. Krajský soud v Plzni tedy souhlasí se závěry Krajského soudu v Brně vyjádřenými v rozsudku č. j. 34 Az 36/2022-32 ze dne 21. 11. 2022, č. 4439/2023 Sb. NSS *po jejich doplnění o podstatné hledisko*: správní soud je oprávněn, resp. povinen identifikovat případné další nezákonnosti zajištění cizince, *pokud v řízení vyjdou najevo*.
11. V průběhu řízení před soudem vyšlo najevo, že žalobce nemá být předán do Německa, nýbrž do Itálie. Oddělení Dublinského střediska Ministerstva vnitra sdělilo žalovanému dne 20. 12. 2023, že Německo odmítlo žalobce převzít zpět, neboť k posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany by měla být příslušná Itálie. Soud je však podle § 75 odst. 1 s. ř. s. vázán skutkovým a právním stavem, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Za stávajícího právního stavu může z tohoto pravidla vykročit pouze ve prospěch žalobce, nikoliv v jeho neprospěch. Soud tak věc posuzoval pouze ve vztahu k zajištění žalobce za účelem jeho předání do Německa.

IV. Posouzení věci

12. Žaloba není důvodná. Ve věci byly důvody se domnívat, že existuje vážné nebezpečí útěku žalobce a že jiným způsobem by nebylo možné zajistit předání žalobce do Německa jako státu příslušného podle nařízení č. 604/2013 (tzv. „Dublin III“).
13. Podle § 129 odst. 1 a 4 zákona o pobytu cizinců policie zajistí na dobu nezbytně nutnou mimo jiné *cizince, který neoprávněně vstoupil nebo pobýval na území*, za účelem jeho předání

podle přímo použitelného právního předpisu Evropské unie, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření za účelem vycestování. Policie rozhodne o zajištění cizince za účelem jeho předání do státu vázaného přímo použitelným předpisem Evropské unie, *pouze pokud existuje vážné nebezpečí útěku. Za vážné nebezpečí útěku se zejména považuje*, pokud cizinec pobýval na území neoprávněně, nebo vyjádřil úmysl nerespektovat pravomocné rozhodnutí o přemístění do státu vázaného přímo použitelným předpisem Evropské unie nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání. Za vážné nebezpečí útěku se dále považuje, pokud cizinec, který bude předán do státu vázaného přímo použitelným předpisem Evropské unie přímo nesousedícího s Českou republikou, nemůže oprávněně samostatně do tohoto státu cestovat a nemůže uvést adresu místa pobytu na území.

14. Podle článku 28 odst. 2 nařízení č. 604/2013 mohou členské státy zajistit dotyčnou osobu za účelem jejího přemístění podle tohoto nařízení, existuje-li vážné nebezpečí útěku na základě posouzení každého jednotlivého případu, a pouze pokud je zajištění přiměřené a nelze účinně použít jiná mírnější donucovací opatření.

Důvody pro zajištění

15. K žalobcově stručné námitce soud konstatuje, že žalovaná správně posoudila případ žalobce v otázce důvodnosti zajištění. Formálně je naplněn důvod, který zákon o pobytu cizinců v § 129 odst. 4 označuje jako vážné nebezpečí útěku (*str. 3 rozhodnutí žalované*):
16. Žalobce nelegálně přicestoval na území České republiky, neprokázal se žádným cestovním dokladem, vízem ani jiným oprávněním k pobytu na území ČR. Na věci nic nemění skutečnost, že žalobce tak učinil neúmyslně a nepobýval v ČR dlouhou dobu, neboť délka pobytu cizince na území ČR ani jeho zavinění nejsou ve smyslu § 129 odst. 4 zákona o pobytu cizinců podstatné (jen pro pořádek soud konstatuje, že není pravdivé tvrzení žalobce, že jeho neoprávněný pobyt byl v řádu minut; cesta z hraničního přechodu Brod nad Lesy – Česká Kubice do Plzně trvá v řádu desítek minut). *Žalobce tedy pobýval na území ČR neoprávněně.*
17. Soud nicméně neshledal, že by byl dán druhý z důvodů použitých žalovanou, který zákon spojuje s vážným nebezpečím útěku. Je pravda, že žalobce má být předán do Německa a samostatně nebyl oprávněn do Německa cestovat. Tento zákonný důvod ovšem dopadá jen na situaci, kdy má být cizinec předán do státu vázaného přímo použitelným předpisem Evropské unie *přímo nesousedícího* s Českou republikou. Německo, resp. Svobodný stát Bavorsko je *sousedící* stát.
18. Rozlišování sousedících a nesousedících států má svou logiku v tom, že cizinec může přímo vycestovat do sousedícího státu na základě titulu vydaného orgány ČR. Na základě takového titulu však nemůže projíždět přes území třetích států do státu nesousedícího. Úvaha žalované, že žalobce nebyl schopen uvést adresu místa pobytu na území ČR, by tak mohla obstát jen, pokud by žalobce byl předáván do Itálie. Tak tomu sice je, soud k tomu ale nyní nemůže přihlídnout.
19. Je přitom nerozhodné, že žalobce na území ČR přicestoval omylem. Jakkoliv je verze žalobce dobře uvěřitelná (konsistentní a odpovídá jí jeho jednání poté, co v Plzni vystoupil z vlaku), pro účely předání podle nařízení č. 604/2013 není možné žalobce jen tak posadit na vlak a poslat zpátky do Německa. Žalovaná správně uvedla, že dublinské nařízení předvídá určitý formální proces a předání je možné teprve poté co bude ověřena příslušnost Německa. Do doby zjištění, který stát je příslušný k vedení řízení s žalobcem, tak bylo nezbytné, aby žalobce zůstal v České republice. Protože se do České republiky dostal

náhodou, je nasnadě že naplnil formální podmínky pro zajištění a nemohl splnit podmínky pro uložení nějakého zvláštního opatření.

Neúčinnost zvláštních opatření

20. Nedůvodná je námitka, že žalovaná nedostatečně odůvodnila svůj závěr o potřebě zajištění namísto užití mírnějších zvláštních opatření podle § 123b zákona o pobytu cizinců. Žalobce se v České republice ocitl poprvé, a to zcela náhodou, zároveň v České republice neměl žádné známé ani adresu místa pobytu. Skutečnost, že se žalobce chce vrátit do Německa, nemá na užití mírnějších opatření vliv. Právě naopak potvrzuje to, že žalobce nevyčká konečného určení příslušného státu a do Německa odcestuje ještě dříve (z mnohých srov. odst. 55–56 rozsudku NSS č. j. 5 Azs 107/2020-46 ze dne 25. 6. 2020, přiměřeně pak usnesení rozšířeného senátu NSS č. j. 5 Azs 20/2016-38 ze dne 28. 2. 2017, č. 3559/2017 Sb. NSS., odst. 37).
21. Za toho stavu není zřejmé, jak konkrétně by v případě žalobce mohla být účinná jednotlivá zvláštní opatření, i kdyby například složil peněžní prostředky ve výši předpokládaných nákladů spojených s předáním do Německa.
22. Možnost umístění do pobytového střediska by obecně přicházela do úvahy podle § 123b odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců (srov. rozsudek NSS č. j. 7 Azs 417/2019-60 ze dne 21. 5. 2020). S ohledem na okolnosti však nelze usuzovat na to, že by žalobce byl ochoten vycestovat *v době stanovené v rozhodnutí*, jehož předmětem je jeho vycestování. Právě naopak, z okolností případu bylo možné předpokládat, že žalobce tohoto rozhodnutí nevyčká a do Německa neoprávněně vycestuje ještě před tím, než bude po právu určena jeho příslušnost k vyřízení věci žalobce (§ 123b odst. 3, 4 a 5 zákona o pobytu cizinců). Za toho stavu by toto zvláštní opatření nemuselo být účinné.
23. Nad rámec rozhodovacích důvodů soud upozorňuje žalovanou, že konkrétní okolnosti případů je s cizinci vhodné řešit adresněji. Z protokolu o pohovoru vyplývá, že žalobci byly kladeny obecné otázky, zda požádal o mezinárodní ochranu v nějakém státu EU, i přesto, že žalobce již před tím jasně uvedl, že žádal v Německu. Za toho stavu bylo opakování otázky bez jejího prohloubení zbytečné. Naopak malá pozornost byla věnována průkazům předloženým žadatelem. Žadatel předložil platnou EC kartu regionální spojitelnosti, neplatnou průkazku na hromadnou dopravu v Řezně a zneplatněný průkaz žadatele o mezinárodní ochranu. K němu byla žalobci položena jedna jediná otázka (proč je neplatný), aniž by vyslyšající osoba položila doplňující otázky. Na tomto průkazu je přitom podstatné nejen jeho zneplatnění (razítko „*erloschen*“), ale také vyznačení vykonatelné povinnosti žalobce vycestovat od 4. 8. 2023 (razítko „*Erloschen – vollziehbar Ausreisepflichtig seit...*“) a obecná informace o uplynutí platnosti průkazu (předtištěná kolonka „*für längstens gültig bis 5. 10. 2023*“). Za toho stavu se nabízelo podrobnější dotazování k tomu, jak je to ve skutečnosti s azylovou žádostí žalobce v Německu a zda lze žalobce vůbec považovat za důvěryhodného a spolehlivého – jeho průkaz žadatele o mezinárodní ochranu (a zároveň průkaz pobytového oprávnění) vykazoval v době kontroly tři relativně samostatné důvody se domnívat, že žalobce ani na území Německa nepobývá oprávněně. Takové hodnocení pak žalovaná mohla promítnout i hodnocení dalších otázek.

Potenciální zranitelnost žalobce

24. Větší část své argumentace žalobce věnoval otázce své zranitelnosti. Stručně řečeno, žalobce přežil mučení v zemi původu a má psychická onemocnění. Tuto skutečnost měla

žalovaná zohlednit při rozhodování o zajištění i jeho délce.

25. Tato argumentace, jakkoliv rozsáhlá, se převážně netýkala osoby žalobce a jeho případu, ale obecných otázek. V této obecné rovině soud souhlasí s tím, že možná zranitelnost zajišťovaných cizinců by měla být monitorována a průběžně hodnocena. Nad rámec tohoto obecného závěru judikatura citovaná žalobcem k posouzení jeho konkrétního případu nic nepřinesla – žalobce není dítětem, těhotnou ženou nebo HIV pozitivní osobou procházející tranzicí.
26. Účelem vymezení zranitelných osob je identifikace těch osob, u nichž je zajištění nevhodné, protože by mělo nepříznivé dopady na jejich fyzický či psychický stav, případě by vyžadovalo přijetí zvláštních opatření procesní či věcné povahy. I onemocnění relativně závažné povahy, která jsou kompenzována nebo na která je cizinec adaptován, a pro která lze v zařízení pro zajištění cizinců dodržet odpovídající léčebný režim, proto není možné hodnotit jako vážné onemocnění odůvodňující konstatování zranitelnosti cizince (srov. přiměřeně rozsudky NSS č. j. 10 Azs 280/2017-33 ze dne 13. 2. 2019, č. j. 6 Azs 355/2020-36 ze dne 2. 9. 2021, a rozsudek KS v Plzni č. j. 17 A 74/2020-48 ze dne 26. 10. 2020).
27. Pro posouzení souzeného případu je proto podstatné, zda z nějakých konkrétních okolností vyplývalo, že by žalobce byl zranitelnou osobou a vyžadoval vyšší míru ochrany ve vztahu k omezení osobní svobody. Tyto okolnosti jsou ve správním spisu zaznamenány na dvou místech: žalobce uvedl, že bere léky na nervozitu (protokol z 1. 12. 2023, č. l. 10) a léky na spaní (lékařská zpráva na č. l. 3). Nad rámec toho žalobce neuvedl nic. Zároveň ze spisu plyne, že policie neignorovala možné potíže žalobce: k prvotnímu prověření psychického stavu byl žalobce vyšetřen dne 30. 11. 2023 na psychiatrické ambulanci Fakultní nemocnice Plzeň s výsledkem, že je schopen pobytu v CPZ s doporučením léčebné terapie. To je přesně ten předběžný obrázek o zranitelnosti, který si žalovaná podle žalobce měla učinit.
28. Ze správního spisu tedy nelze nijak dovodit, že žalobce při kontaktu s policií nebo lékařkou by jen naznačil nějaký závažný zdravotní stav, popřípadě že by tento závažný zdravotní stav byl zjištěn jinak. Z informací poskytnutých žalobcem v kombinaci s lékařským vyšetřením plyne pouze to, že žalobce má *kompenzované* psychické obtíže projevující se v problémech se spánkem. V tomto ohledu je proto bez významu, že žalobce uvedl, že byl v zemi původu obětí mučení.
29. Nelze ani přehlédnout, že žalobce mohl konkretizovat svá tvrzení o útrapách v zajištění v řízení před soudem a k jejich prokázání navrhnout důkazy. Nic takového neučinil, takže nebylo co a jak zjišťovat ve vztahu ke zranitelnosti žalobce v době rozhodnutí žalované, popřípadě v době pozdější v zařízení pro zajištění cizinců.
30. Prakticky jediné konkrétnější tvrzení žalobce bylo obsaženo v jeho replice z 11. 1. 2024 doručené soudu po vyhlášení rozsudku: že se žalobce „dne 16. 12. 2023 pokusil o sebepoškození“. K tomu lze jen stručně uvést, že toto tvrzení je opět neprokazované. Nadto je zřejmé, že soud je vyhlášeným rozsudkem vázán (§ 49 odst. 10 s. ř. s.), takže tato nová skutková tvrzení nemůže zohlednit.
31. Lze tedy uzavřít, že z dosavadního průběhu řízení před soudem a žalovanou není důvod usuzovat na to, že žalobce by byl zranitelnou osobou vyžadující specifický režim. Stejně tak není důvod se domnívat, že zajištění se za stávajících faktických podmínek v Balkové stalo nezákonným.

Doba zajištění a pečlivost při naplňování účelu zajištění

32. Vůči době zajištění či pečlivosti postupu směřujícímu k předání do Německa žalobce námitky nevznsl. Soud v tomto ohledu žádné pochybení žalované neshledal.
33. Nezákonnost napadeného rozhodnutí není způsobena tím, že po vydání rozhodnutí došlo k zamítnutí žádosti o převzetí žalobce do Německa. S ohledem na okolnosti panující v době rozhodnutí bylo namístě se domnívat, že Německo je stát příslušný k převzetí žalobce. Po rozhodnutí došlo k jediné změně – nyní se lze domnívat, že k převzetí žalobce je příslušná Itálie. Důvody pro zajištění žalobce tak trvají, oproti předchozímu stavu spíše posílily. Skutkový vývoj po rozhodnutí tak nevede k tomu, že by přestal být naplňován účel zajištění.
34. Výroková část napadeného rozhodnutí je tedy problematická pouze v rozsahu slov „do Spolkové republiky Německo“. Zrušení této oddělitelné, nepovinné části by na zbytku výrokové části nic nezměnilo. Výroková část jako celek proto z hlediska své zákonnosti obstojí.

V. Závěr

35. Z uvedených důvodů není rozhodnutí žalované nezákonné a netrpí ani vadami řízení. Soud proto žalobu zamítl dle § 78 odst. 7 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch a úspěšné žalované nevznikly náklady nad rámec běžné úřední činnosti. Žádný z účastníků tak nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 věta první s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu do dvou týdnů od jeho doručení. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 11. ledna 2024

Mgr. Jan Šmakal v.r.
soudce